



Финансиране на
съдебната система
Резюме на
международните
източници и на
източниците на ЕМСС
Приложение I
към Доклада на ЕМСС
2015г.-2016 г.





ПРОЕКТ НА ЕМСС **ФИНАНСИРАНЕ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА**

Документът, представява резюме на международни източници относно финансирането на съдебната система, изготвен с цел обсъждане от проектния екип.*

Доклади на ЕМСС

1. Доклад на ЕМСС 2013-2014 *Независимост и отчетност на съдебната власт*
2. Доклад на ЕМСС 2012-2013 *Подбор на насоките, препоръките и принципите на ЕМСС*
3. Доклад на ЕМСС 2011-2012 *Реформа на съдебната власт в Европа*
4. Доклад на ЕМСС 2010-2011 *Разработване на минимални съдебни стандарти*
5. Доклад на ЕМСС 2010-2011 *Съдебни съвети*
6. ЕМСС – *Декларация от Вилнюс относно предизвикателствата и възможностите за съдебната власт в настоящия икономически климат (2011)*
7. ЕМСС - *Декларация от Будапеца относно самоуправлението на съдебната власт: баланс между независимост и отчетност (2008)*
8. Окончателен доклад на Работната група на ЕМСС относно финансиране на съдилищата и отчетност 2006-2007

Други международни източници

9. CDL-PI(2015)001, Компиляция от Становища на Венецианската комисия и Доклади относно съдилищата и съдиите
10. CDL-AD(2013)015, Становище по проекта на закон за съдилищата на Босна и Херцеговина, приет от Венецианската комисия на 95-тата Пленарна сесия (Венеция, 14-15 юни 2013 г.)

* Изготвен от г-жа Рейчъл Хенли, съдебен помощник, под ръководството на съдия Хедиган



11. CDL-AD(2013)005, Становище по проекта на изменения на Закона за съдебната власт на Сърбия, приет от Венецианската комисия на 94-тата Пленарна сесия (Венеция 8-9 март 2013 г.)
12. CDL-AD (2012) 001, Становище относно Закона CLXII от 2011 г. за правния статут и възнаграждението на съдиите и CLXI от 2011 г. относно организацията и управлението на съдилищата на Унгария, прието от Венецианската комисия на 90-та пленарна сесия (Венеция, 16-17 март 2012 г.)
13. CDL-AD (2010) 004, Доклад относно независимостта на съдебната система. Част I: независимостта на съдиите, приета от Венецианската комисия на нейната 82-а пленарна сесия (Венеция, 12-13 март 2010 г.)
14. Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Gabriela Knaul, подадени в съответствие с Резолюция 17/2 на Съвета по правата на човека. Общото събрание на ООН, 67-ма сесия, 13 август, 2012, А / 67/305
15. Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Габриела Кнаул, подадени в съответствие с резолюция 06/08 на Съвета по правата на човека. Общото събрание на ООН, 65-та сесия, 10-ти Август, 2010, А / 65/274
16. Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Леандро Деспой г. Общото събрание на ООН, 11-та сесия на Съвета по правата на човека, 2009 г., 24 март, 2009 г. / HRC / 11/41
17. Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Леандро Деспой г. Общото събрание на ООН, Шестдесета сесия на Комитета по правата на човека, 31 декември 2003, Е / CN.4 / 2004/60
18. Препоръка CM / Res (2010) 12 на Комитета на министрите към държавите-членки на съдии: Независимост, ефективност и отговорности



19. Основните принципи на ООН за независимостта на съдебната власт (1985)
20. Процедури за ефективното прилагане на основните принципи за независимостта на съдебната власт, Резолюция ECOSOC 1989/60 от 24 май 1989 г.
21. Всеобщата декларация за независимостта на правосъдието (Декларацията от Singhvi) (1989)
22. Всеобща харта на съдиите (1999)
23. Консултативен съвет на европейските съдии (КЕСЕ) Становище № 1 на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно стандартите за независимост на съдебната власт и несменяемостта на съдиите (2001)
24. Консултативен съвет на европейските съдии (КЕСЕ) Становище № 2 (2001) на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно финансирането и управлението на съдилищата с оглед на ефективността на съдебната система и на член 6 от Европейската конвенция за правата на човека
25. Консултативен съвет на европейските съдии (КЕСЕ) Становище № 11 (2008) на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно качеството на съдебните решения
26. Консултативен съвет на европейските съдии (КЕСЕ) Становище № 10 на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно Съвета на съдебната власт в служба на обществото (2007)
27. Консултативен съвет на европейските съдии (КЕСЕ) Магна харта на съдиите (Основни принципи) (2010)



- 28.** Европейска харта за статута на съдиите (1998)

- 29.** Харта на съдиите относно статута на съдиите от Европейската асоциация на съдиите (1997)

- 30.** Секретариата на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) за демократични институции и права на човека – Препоръки от Киев за независимостта на съдебната власт в Източна Европа, Южен Кавказ и Централна Азия (2010)

- 31.** Проект на принципи за независимост на съдебната власт (Принципи от Сиракуза) (1981)

- 32.** Всеобща декларация за независимостта на съдебната власт (Декларация от Монреал) (1983)

- 33.** Международни стандарти от Маунт Скопъс за независимост на съдебната система (2008)

- 34.** Мерки за ефективно прилагане на принципите от Бангалор за поведението на съдиите (Мерките за изпълнение) (2010)



Следните принципи могат да бъдат изведени от международните източници:

- 1.** Независимостта на съдебната власт и на всеки един съдия трябва да бъде запазена като предпоставка за предоставянето на справедливо и безпристрастно правосъдие в защита на човешките права и основните свободи. Не се допуска необходимост от намаляване на разходите за да се подкопава независимостта на съдебната власт. Решенията за разпределение на средствата на съдилищата трябва да се вземат при възможно най-голямо спазване на принципа на независимост на съдебната власт.
- 2.** Всяка държава следва да разпределя достатъчно средства, оборудване и обзавеждане на съдилищата, които да им позволят да функционират в съответствие със стандартите определени в чл. 6 от Европейската конвенция за правата на човека и да дадат възможност на съдиите да работят ефективно. Това включва физически съоръжения подходящи за поддържането на независимостта на съдебната власт, достойнство и ефективност, съдебния и административен персонал и оперативните бюджети.
- 3.** Съдилищата не следва да се финансират въз основа на дискреционни решения на официалните органи, а по стабилен начин на база на обективни и прозрачни критерии. Финансирането на съдилищата не трябва да зависи от политическата нестабилност.
- 4.** Финансирането на съдебната власт, администрирането на съдилищата и обучението на съдиите следва да бъде изцяло или частично под контрола на Съвета на съдебната власт или на равностойни независими и автономни органи. Ако не съществува Съвет, съдиите пак могат да имат решаващо въздействие върху решенията по отношение на очертаните отговорности.
- 5.** Съветът на съдебната власт упражнява контрол върху собствените си финанси независимо от законодателната и изпълнителната власт. Съветите на съдебната власт трябва да разполагат с достатъчни финансови и административни ресурси за да функционират правилно. Съветът трябва да има правомощието и капацитета да договаря и организира бюджета си ефективно.



6. За да се гарантира и укрепи разделението на властите, съдебната власт или органа, в който тя е представена и има ефективна роля, следва да участва във всички етапи на бюджетната процедура и следва да има възможност да изразява становище по предложения бюджет пред парламента.
7. Съдебната власт трябва да отговаря за финансовото управление на съдилищата по отделно и като цяло в рамките на разпределените им бюджети. Ако на съдиите е предоставена отговорността за управлението на съдилищата, те следва да получават подходящо обучение и да имат необходимата подкрепа за да изпълнят задачата.
8. Възнаграждението на съдиите трябва през цялото време да бъде, съизмеримо с техните професионални отговорности, публични задължения и достойнството на техния труд. Възнаграждението на съдиите трябва да бъде достатъчно, за да ги предпази от мотиви, целящи да повлияят на решенията им. Възнаграждение трябва да бъде конституционно установено или гарантирано по закон, така че да се запази независимостта и безпристрастността на съдебната власт. Всички дискусии и преговори относно възнагражденията на съдиите следва да включват съдебната система.
9. Заплатите в съдебната система не трябва да се променят в техен ущърб, след назначаването. Изключение от принципа за недопускане на намаляване на заплатите може да се направи по време на икономически затруднения, ако е налице общо намаление на заплатите в сектора на обществените услуги и представителите на съдебната власт са третирани по еднакъв начин.
10. Възнаграждението следва да се основава на общ стандарт и да разчита на обективни и прозрачни критерии, а не на оценка на индивидуалното изпълнение на съдията. Бонусите и нефинансовите облаги, които включват елемент на преценка следва да бъдат изключени.
11. Трябва да има разпоредби за периодичен преглед на възнаграждението на съдиите, за да преодолее или минимизира ефекта на инфлацията.
12. Съдиите трябва да получават пенсии след пенсионирането си, които да бъдат адекватни и в разумно съотношение към тяхното ниво на заплащане докато са били на работа. Възнаграждението на съдиите следва да бъде подходящо определено за болест, отпуск по майчинство или отпуск по бащинство.



13. През цялата професионална кариера на съдиите, те трябва да разполагат с висококачествено обучение. Подходящото обучение насърчава високо качество и бързи съдебни решения, които укрепват предвидимостта и правната сигурност. Органът, отговарящ за съдебно обучение, ако това не е Съветът на съдебната власт, трябва да бъде самостоятелен и да има собствен бюджет. Органът, отговарящ за обучението на съдиите следва да работи в сътрудничество със съдебната власт. Той следва да се ръководи и/или да е обвързан от насоки, развивани от Съвета на съдебната власт. Финансирането за съдебно обучение следва да се предоставя от държавата.

14. Инвестициите в правораздаването и модерните технологии, както и укрепването на човешките ресурси в съдилищата трябва да бъдат насърчавани, за да стане съдебната система по-устойчива на бъдещите предизвикателства.

Доклади на ЕМСС

1 ENCJ Доклад 2013-2014 независимостта и отчетността на съдебната система http://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/independence/encj_report_independence_accountability_2014_disclaimer.pdf

Докладът на ЕМСС относно независимостта и отчетността подчертава, че ключов елемент от обективната независимост на съдебната власт като цяло е адекватното финансиране на съдебната власт. Дори и в период на рецесия, винаги трябва да има достатъчно финансиране за обема на делата, с които се очаква, че съдебната власт ще се справи. В този контекст "достатъчно" трябва да дава възможност за своевременно справяне с натовареността.

Съветът на съдебната власт трябва да има правото да предложи бюджет и да се обърне към Парламента, в случай че неговия бюджет е отхвърлен или изменен.

След като бюджетът е бил съгласуван, Съветът трябва да има свободата да разпределя средствата за отделните съдилища и съдилищата трябва да бъдат свободни да използват отпуснатите средства при условията на цялостен контрол от страна на Съвета.

Показатели за независимост на съдебната власт

Докладът разработи набор от реални показатели за оценка на независимостта и отчетността на съдебната власт и на съдебната система на дадена държава. Показателите за обективната независимост на съдебната власт като цяло попадат в следните категории: 1) Правно основание за независимост; 2) Организационна



самостоятелност на съдебната власт; 3) Финансиране на съдебната власт; 4) Управление на системата на съдилищата.

1) Правно основание за независимост

Правното основание за независимост се състои от няколко поиндикатора по отношение на формалните защити за независимостта, които включват, *inter alia*., формални методи за определяне на съдийските заплати и формалните механизми за коригиране на заплатите на съдиите.

Формални методи за определяне на заплатите на съдиите

Независимостта на съдебната власт може да бъде застрашена, ако заплатите на съдиите се контролират от изпълнителната власт, и ако изпълнителната власт не е обвързана от официални проверки, свързани с определянето на тези заплати.

Намаляването на заплатите с цел наказание е напълно неприемливо. Следователно, произволен контрол на заплатите от страна на изпълнителната власт излага съдиите на риск от неподходящ натиск и корупция. Формалната защита на заплатите на съдиите е от голямо значение. Отново, най-силната защита е конституционната гаранция. Правна гаранция, която може да се промени с мнозинство в законодателния орган е по-слаба защита. Предотвратяването на намеса в заплатите в съдебната система предлага някаква, макар и често по-слаба защита.

Формални механизми за регулиране на заплатите на съдиите

Този индикатор разглежда дали е налице формален механизъм за регулиране на заплатите за да бъдат в крак с развитието на средната заплата в страната и / или с инфлацията. При липсата на такъв механизъм, заплатите на съдиите ще бъдат определени на случаен принцип, като формалните защити ще станат неефективни.

2) Организационна автономия на съдебната власт

В доклада се посочва, че този показател е особено важна подкрепа за правната независимост на съдебната система и е от решаващо значение в период на политическо напрежение. Съветът на съдебната власт е най-предпочитаният начин за съдебната власт да управлява делата си по прозрачен начин. Организационната самостоятелност се състои от няколко под-показатели, като се вземе предвид дали съществува или не Съвет на съдебната власт, както следва:

Ако съществува Съвет на съдебната власт:

- Официална позиция на Съвета на съдебната власт;
- Официални отношения между Съвета и съдебната власт;



- Съответствие с насоките на ЕМСС;
- Отговорности на Съвета.

Отговорностите на Съвета на съдебната власт са особено важни от гледна точка на обхвата на този проект и включват финансирането на съдебната власт, администрирането на съдилищата и обучението на съдии и магистрати.

Ако не съществува Съвет, съответният под-индикатор се отнася до влиянието на съдиите върху решения, касаещи съдебната власт. Там, където няма Съвет на съдебната власт, съдиите все още могат да имат решаващо влияние върху решенията по отношение на отговорностите, изброени по-горе.

3) Финансирането на съдебната власт

Докладът признава, че финансирането на съдебната система е уязвим аспект в отношенията между държавните правомощия.

Двата аспекта са обхванати от показателите:

(i) Институционална уредба: степента, в която съдебната власт участва в определянето на бюджетите, начинът, по който бюджетите са структурирани и степента на свобода на съдебната власт да разпределя бюджетите след като те веднъж са били определени .

(ii) Още по-важна е степента, в която реалните бюджети, които са резултат от бюджетната процедура са достатъчни за да може съдебната власт да изпълнява отговорностите си.

Финансирането на съдебната власт се състои от няколко под - показателя, както следва:

- Бюджетни договорености

Участието на съдебната власт в бюджетната процедура се определя от нейната роля в следващите фази на тази процедура. Тези фази са: а) подготовка на бюджета, който да бъде разпределен на съдилищата; б) официално предложение за бюджета, който да бъде разпределен на съдилищата; в) приемане на бюджета, определен за съдилища; г) управление на бюджета, определен за съдилища; д) оценка / одит на бюджета, отпуснат за съдилища.

Колкото позицията на съдебната власт е по-силна, толкова по-често тя има водеща роля в тези фази.

- Система на финансиране

Индикаторът описва, дали финансирането на съдебната власт се основава на



прозрачни и обективни критерии. Възможностите са, освен останалите: действителните разходи (например брой на съдиите и съдебните служители), натовареността на съдилищата и фиксиран процент на държавните разходи или БВП. В дългосрочен план бюджетите трябва да съответстват на натовареността на съдилищата, а в краткосрочен план трябва да бъдат покрити действителните им разходи, също и в случаи когато натовареността спада. Ако действа такава обективна система, въпросът е дали тя може да бъде лесно променена. Система, която е определена със закон предлага повече гаранции от практиката.

- Възникване на конфликти относно бюджетите

Показателят отчита броя на конфликти между съдебната власт и правителството за бюджета на съдебната власт в последните пет години.

- Разрешаване на конфликти свързани с бюджетите;

Важен въпрос е как се разрешава конфликт между съдебната власт и правителството относно бюджета. Индикаторът описва дали съдебната власт има право да се обръща към Парламента когато е убедена, че правителството не отпуска достатъчно средства.

- Достатъчност на реалните бюджети.

Формалните договорености трябва да гарантират, че реалните бюджети са достатъчни. Показателят се занимава с достатъчността на бюджетите чрез разграничаване на основните дейности, които трябва да получават адекватно финансиране. Те са следните: а) справяне с натовареността; б) участие на експерти, преводачи и т.н., където е необходимо и когато се заплащат такси от съда; в) актуализиране на знанията и уменията на съдиите и служителите; г) улесняване на съдии и друг персонал относно ИТ системи, сгради и т.н.

4) Управление на Системата на съдилищата

Практиката управлението на съда да е в правомощията на Министъра на правосъдието или съдебните услуги да бъдат под ръководството на министъра на правосъдието представлява риск за независимостта на съдебната власт, тъй като въпроси, свързани с управлението на съда, жилища и ИТ засягат функционирането на съдебната власт.

В доклада се посочва, че степента на отговорност на самата съдебна система за управление на съда се обхваща от показател, който описва дали съдебната власт отговоря за изпълнението на следните задачи или не: а) Общо управление на съда; б) Назначаването на съдебните служители (различни от съдии); в) Други решения свързани с управление на човешките ресурси във връзка с персонала на съда; г) Решения, свързани с прилагането и използването на ИТ в съдилищата; д) Решения относно съдебните сгради; е) Решения относно сигурността на съда; ж) Решенията за информационни дейности.



Рисковете, които застрашават независимостта на съдебната система

Идентифицираните рискове за независимостта на съдебната система включват недостатъчно инвестиции в съдебната власт, съдилища и съдебни структури. Един от рисковете, идентифицирани с цел независимост на отделния съдия е намаляването на съдебните заплати и пенсии, както и неблагоприятни промени в условията.

В момента основен риск за независимостта на съдебната власт, идентифициран в доклада е рискът, създаден от действията на популистки политици и правителства. Беше установено, че в страни, където съдебните заплати и пенсии са били неблагоприятно засегнати, тези промени създават намаляване на качеството на правосъдието. Рискът от корупция се увеличава, а съдиите са податливи на влияние, а също така имат стимул да се заемат с неподходящи алтернативни дейности, като се понижават стандартите за вземане на съдебни решения.

2. ЕМСС Доклад 2012-2013 Подбор на насоките, препоръките и принципите на ЕМСС:

http://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/encj_report_distillation_approved.pdf

Този доклад обхваща принципите и препоръките от докладите на ЕМСС и документите от създаването му през 2004 година.

Основните принципи и препоръки за Съветите на съдебната власт са обхванати в Тема 2 от Доклада. ЕМСС препоръчва управлението на изпълнението на съдебната власт, администрирането на съдилищата, финансирането на съдебната система, предлагане на законодателство относно съдилищата и съдебната система и обучението на съдиите да бъде изцяло или частично под контрола на Съвета на съдебната власт или еквивалентни независими и автономни органи. (Принцип 8)

Принцип 9 предвижда, че Съветът на съдебната власт следва да контролира собствените си финанси и дейности, независимо от законодателната и изпълнителната власт.

Тема 5 се отнася до възнагражденията на съдиите. Принцип 23 гласи, че възнагражденията на съдиите, трябва:

- (1) да останат през цялото време, съизмерими с техните професионални отговорности и публични задължения; и
- (2) да бъдат от конституцията или от закон, така че да се запази независимостта и безпристрастността на съдебната власт.

Всички дискусии и преговори, свързани с възнагражденията в съдебната система следва да включват съдебната власт (Принцип 24).



Във връзка с разпоредбата за съдебното обучение, което трябва да бъде с високо качество и да е достъпно през цялата професионална кариера на съдиите, принцип 26 предвижда, че органът, отговорен за съдебно обучение, ако това не е Съвета, следва да бъде самостоятелен и да има свой собствен бюджет. Той следва да се контролира от и/или да е обвързан с насоки, разработени от Съвета на съдебната власт.

Тема 10 разглежда работата на съдебната система и управлението. Принцип 38 предвижда, че разпределението на отговорностите в рамките на една съдебна система трябва, доколкото е възможно, да позволява на съдиите да се съсредоточат върху основната им задача да правораздават.

На съдиите трябва да се осигури цялата необходима подкрепа, включително подходящо квалифициран персонал (Принцип 39).

Във връзка с финансирането на съдилищата, докладът предвижда, че съдебната система трябва да има активно участие в бюджетната процедура и трябва да отговаря за финансовото управление в рамките на бюджетите, отпуснати за тях.

Принцип 48 предвижда, че разпределението на средствата следва (1) да се съгласува със съдебната власт; (2) да се основава на прозрачни, обективни и икономически ефективни критерии; и (3) да бъде достатъчно, за да позволи на съда да управлява ефективно натовареността.

Финансовите отчети, свързани с финансирането на съдилищата следва да се изготвят и да се одитират от независим орган (Принцип 49).

3 Доклад на ЕМСС2011-2012 Реформа в съдебната система в Европа

http://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Dublin/encj_report_judicial_reform_def.pdf

Докладът на ЕМСС направи препоръки за съдебната реформа в Европа като взе предвид положените усилия да подобряване на функционирането на съдебната власт в страните, които са участвали в работата на екипа на проекта, а също и в контекста на значителни бюджетни съкращения и финансови ограничения, произтичащи от икономическата криза.

В доклада се подчертава, че целта на процеса на съдебна реформа трябва да бъде да се подобри качеството на правосъдието и ефикасността на съдебната система, като същевременно се укрепи и защити независимостта на съдебната система, придружен от мерки, които да направят по-ефективна неговата отговорност и отчетност.

Във връзка с намаляването на заплатите в съдебната система, докладът на ЕМСС препоръчва:



(i) Възнаграждението на съдии и магистрати трябва да остане съизмеримо с тяхната професионална отговорност и висок обществен дълг.

(ii) Възнаграждението на съдиите и прокурорите трябва да е конституционно гарантирано по закон, така че да се запази независимостта и безпристрастността на съдебната власт. Всички дискусии и преговори относно възнагражденията следва да включват съдебната власт.

Що се отнася до подобряване на системата на финансиране, бяха направени следните препоръки:

(i) Системата за финансиране на съдебната власт трябва да отразява нуждите ѝ, за да бъде в състояние да управлява своята натовареност правилно. Само по този начин може да се гарантира навременно правосъдие.

(ii) Макар да се приема, че финансирането въз основа на производителността изисква измерване на производителността и времето за работа (измерване на натовареността), тези системи за измерване трябва да останат лесни за употреба и резултатът трябва да се използва с повишено внимание, за да се гарантира независимостта на съдебната власт. Например, нормите за измерването на натовареността не трябва да се прилагат механично към отделни случаи.

(iii) За да се гарантира и засили разделението на властите, съдебната власт следва да участва активно във всички етапи на бюджетната процедура и трябва да отговаря за финансовото управление на съдилищата индивидуално и като цяло, в рамките на бюджетите, отпуснати за тях.

Относно управлението на съда и оптимизирането на натовареността, докладът препоръчва, наред с другото:

Преразпределението на задачите в рамките на съда за да могат съдиите да се съсредоточат върху основните си задачи е важна цел сама по себе си, освен от гледна точка на икономии на разходи, които могат да бъдат достигнати по този начин. За да бъдат ефективни, съдиите трябва да получат цялата необходима подкрепа. Те трябва да могат да разчитат на своя персонал, а това изисква наличие на висококвалифициран персонал.

4 Доклад на ЕМСС 2010-2011 Разработване на минимални съдебни стандарти

http://encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/encj_report_project_team_minimum_standards.pdf

Стандарт 3

Докладът на ЕМСС за разработване на минимални съдебни стандарти призна, че независимо от разликите в националните системи за съдебно обучение в Европа,



трябва да се провежда висококачествено начално и продължаващо обучение по време на професионалната кариера на всеки съдия, по начин, който съответства на висок стандарт за качество с цел да се поддържа независимостта на съдебната власт.

Отговорността на правителството за съдебното обучение следва да бъде ограничена до предоставяне на подходящи ресурси за гарантиране предоставянето на подходящо съдебно обучение.

Съдебното обучение трябва да бъде под контрола на съдебната система на съответната страна. Цялостната отговорност за съдебното обучение следва да се носи от ръководителя на съдебната власт или на подходящ национален Съвет на съдебната власт.

Отговорността за съдържанието и осигуряването на съдебното обучение може да бъде разпределена на автономна национална школа за съдебно обучение или национален орган за съдебни проучвания ("Съдебна школа", "Колеж" или "Академия"), съставен от опитни съдии от съответните нива или групи от съдебната система и други учени или членове на юридическите професии, които развиват дейността си в тясно сътрудничество с компетентните комисии в Съвета на съдебната власт или Министерството на правосъдието.

Във връзка с началното съдебно обучение в процеса на подбор / назначаване на членове на съдебната власт (стандарт 3.1), в доклада се посочва, че това обучение трябва да бъде изцяло гарантирано от държавата. Стандарт 3.1 допълнително осигурява:

- Първоначално обучение, което да се предоставя предимно от представители на съдебната власт, както и от квалифицирани външни специалисти или експерти, за да се гарантира цялостен подход.
- обучителите трябва да бъдат внимателно подбрани измежду най-добрите в професията си от органа, отговорен за съдебното обучение, като се вземат предвид не само тяхното познаване на различните предмети, но и преподавателските им умения.
- Съдебната система трябва да играе главна роля в организацията и надзора на първоначалното съдебно обучение.
- Тези отговорности могат да бъдат поверени на национална институция ("Съдебна школа", "Колеж" или "Академия"), автономен орган, управляван от съдиите за съдии, които развива дейността си в тясно сътрудничество със съответния Съветът на съдебната власт или Министерството на правосъдието.

Стандарт 3.2 предвижда, че продължаващото обучение на всички нива на съдебната власт трябва да се насърчава и културата на продължаващо обучение трябва да бъде разпространена сред членовете на съдебната власт, като се предоставят на разположение на съдиите финансови ресурси, време и други средства, необходими за продължаващо обучение.



5 Доклад на ЕМСС 2010-2011 Съдебни съвети

http://encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/report_project_team_councils_for_the_judiciary_2010_2011.pdf

Докладът счита, че основната роля на съдебните съвети е да опазват независимостта на съдебната власт.

Докладът посочва, че един от принципните начини, по който може да бъде гарантирана независимостта на съдебна власт е чрез упражняване на контрол и поддържане от страна на съдебната власт на висококачествено обучение за всеки един съдия.

Във връзка с ролята на Съвета по отношение на съдебното обучение и финансирането му, в доклада в параграф 3.7 се посочва:

„...Съветът трябва да играе активна роля по отношение на съдебното обучение и да гарантира, че е предвидено финансиране за обучение с високо качество, посредством редовно и подробно договаряне с разпоредителите на бюджета. Макар че се поражда консенсус, че пълномощие за съдебно обучение следва да се възложи от Съвета на съдебната власт на автономен орган със собствен бюджет, този орган трябва да бъде обвързан с насоки, разработени от Съвета на съдебната власт, като Съветът запази ролята си по надзора на съдебното обучение, но като прехвърли оперативната отговорност на автономния орган.

Във връзка с управлението на финансовите ресурси за правораздаване, докладът предвижда, в параграф 3.14, че съветите на съдебната власт трябва да имат адекватни финансови и административни ресурси, за да изпълняват правилно своите функции.

Съветът трябва да има правомощия и капацитет да преговаря и да организира ефективно своя собствен бюджет и в това отношение, да участват в процедури за консултации или представителство на местно и национално ниво, както и да има правото да се включва в официален диалог със законодателната и изпълнителната власт в връзка с разпределението на ресурсите, необходими за правораздаване.

В доклада се посочва, че се осигурява прозрачност и се избягват дефицити на финансиране на Съвета, когато уредбата на приемането на бюджета на съдебната власт включва процедура, която взема под внимание мнението на съдебната власт.

Разширяване на компетенциите на Съвета в областта на финансовото управление ще означава "своята отговорност не само по отношение на изпълнителната и законодателната власт, но също така и по отношение на съдилищата и на обществеността." (Параграф 3.15)

6 Декларация на ЕМСС от Вилнюс за Предизвикателства и възможности за съдебната власт в настоящия икономически климат (2011 г.)



http://www.encj.eu/images/stories/pdf/GA/Vilnius/encj_vilnius_declaration.pdf

Като взе предвид икономическата криза, ограничените финансови ресурси, намаляването на разходите и въздействието ѝ върху съдебната власт, ЕМСС направи редица препоръки, които включват, наред с другото:

Обсъждане на специални мерки за предотвратяване и намаляване на въздействието на икономическата криза върху натовареността на съдилищата от преразпределението на човешките ресурси, преходното засилване на най-засегнатите съдилища и организационни средства за защита.

В светлината на новата икономическа среда, в ЕМСС препоръчва, че е необходимо да се разработят и приложат дългосрочни политики на съдебната власт адекватни на тази нова ситуация.

Трябва да бъдат предприети мерки, които да са насочени към подобряване на ефективността на съдилищата, да се въведат и да се реформират процедурите и вътрешната организация на съдилищата и интегрирането на иновативни информационни и комуникационни технологии, които са от съществено значение за увеличаване на тази ефективност на системата на съдилищата.

Инвестиции в правораздаването и модерни технологии и укрепването на човешките ресурси в съдилищата трябва да бъдат насърчавани, за да направи съдебната система по-устойчива на бъдещите предизвикателства.

Съдебните органи и съдиите трябва да бъдат включени в необходимите реформи.

Съветите на съдебната власт или автономни съдебни администрации "следва да поемат значителна роля, като винаги се вземат предвид и се зачитат компетенциите на другите правомощия в държавата.

Независимостта на съдебната власт и на всеки един съдия трябва да бъде запазена като предпоставка за предоставянето на справедливо и безпристрастно правосъдие в защита на човешките права и основните свободи. Не следва да се позволява намаляване на разходите, което да подкопае независимостта на съдебната власт. Основната задача на Съвета на съдебната власт е да запази и укрепи независимостта на съдебната власт.

7 Резолюция от Будапеща на ЕМСС *Самоуправление на съдебната власт: Баланс на независимостта и отчетността (2008 г.)*

<http://encj.eu/images/stories/pdf/resolutionbudapestfinal.pdf>

Резолюцията от Будапеща предвижда, че всички или част от задачите, включващи *inter alia*, финансите на съдебната власт, обучението и администрирането на съдилищата следва да бъдат в правомощията на Съвета на съдебната власт или на един или повече независими и автономни органи.



Съветът на съдебната власт трябва да управлява бюджета си независимо от изпълнителната власт.

8 Окончателен доклад на Работната група на ЕМСС за финансиране на съдилищата и отчетност 2006-2007

http://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/encj_report_on_courts_funding_and_accountability_2006_2007.pdf

През 2006-2007 ЕМСС проучи различните начини, по които се финансира съдебната власт. Докладът дава широк поглед върху системите, които се използват в държавите-членки на ЕС.

Други международни източници

9 CDL-PI(2015)001, Компиляция от Становища на Венецианската комисия и Доклади относно съдилищата и съдиите

[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2015\)001-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2015)001-e)

Настоящата компиляция съдържа всички становища и доклади / проучвания, приети до и включително на 101-вата Пленарна сесия на Венецианската комисия (12-13 декември 2014).

[1] Параграф 2.7 от компиляцията (страници 49-51) говори за възнаграждението на съдиите. Има откъси от други документи на Венецианската комисия за възнагражденията на съдиите.

[2] Параграф 3.3 "Бюджетна автономия и автономия на служителите" (страници 68-70) съдържа информация за бюджета на съдебната власт - препратки към други документи на Венецианската комисия.

[3] В параграф 3.1.1 (страница 54) се съдържа полезна информация: "Венецианската комисия [...] счита, че органът, който може да направи крайната оценка за броя на съдиите от Върховния съд и на необходимостта от повече съдии обикновено е законодателя или Висшия съвет на правосъдието, предвид факта, че изборът зависи, *inter alia*, от наличните бюджетни средства, които не могат да бъдат определени от съдиите от Върховния съд. Въпреки това, е препоръчително, законодателят да взема под внимание становището на Върховния съд в законодателния процес [...].".

CDL-AD (2014) 031, Съвместно становище на Венецианската комисия и на Дирекцията по правата на човека (DHR) на Дирекцията по правата на човека и върховенството на закона (DGI) на Съвета на Европа, относно проекта на Закон за изменение и допълнение на Основния закон за общите съдилища на Грузия, § 19

В параграф 4.1 (страница 73) се съдържа полезна информация:



"С цел да се гарантира, че средствата, отпуснати за съдебната власт са достатъчни, е препоръчително да се гарантира, че възгледите на съдебната власт са взети под внимание в бюджетните процедури. Висшият съдебен съвет може да представлява съдебната власт в това отношение и да има известно влияние върху бюджетните решения по отношение на нуждите на съдебната власт. Това влияние може да бъде упражнено чрез изготвяне на проект за бюджет или чрез изразяване на становище по проекта, получен от компетентното министерство. На фона на това, се препоръчва да бъде изменен конституционния закон, като се добавят някои разпоредби относно процеса на бюджетиране, като се предвиди роля за Висшия съдебен съвет. "

CDL-AD (2011) 012, Съвместно становище по Конституционния закон относно съдебната система и статута на съдиите на Казахстан, §25

" Висшият съдебен и прокурорски съвет] (ВСПС) има широки компетенции [...]: той назначава съдии и прокурори, [...], взема решения относно отстраняването на съдии, определя критериите за оценка на съдиите и прокурорите, взема решение относно жалбите в дисциплинарни производства, дава становището си относно годишния бюджет за съдилищата и прокуратурите, дава своите становища по проекти на закони и подзаконовни актове, отнасящи се до съдебната система и др. [...]. Член 24 от проекта на Закон оправомощава ВСПС да изисква от съдилищата, прокуратурите и държавните органи, както и съдиите и прокурорите да му предоставят информация, документи и други материали във връзка с упражняването на компетенциите си. Той може също да има достъп до всички помещения на съдилища и прокуратури и техните регистри. Такива правомощия потвърждават, че ВСПС е централен орган в съдебната система. По силата на член 25 от проекта на закона, ВСПС подготвя проект на годишен бюджет, който след това се подава, чрез Министерството на правосъдието, на Министерството на финансите и Министерството на финансите на БиХ за одобрение. Съгласно член 23.2 от проекта на закона, ВСПС също може да прави препоръки, свързани с годишните бюджети на съдилищата и прокуратурите. Системата на финансиране на съдебната власт обаче остава силно фрагментирана, като бюджетите се определят на няколко различни нива (BiH, the Entities, the FBiH cantons, the District Brčko). Новото на компетенциите изглежда е в съответствие с европейските стандарти, с изключение на резервите, направени в съответствие с раздели D, E и F по-горе. "

CDL-AD (2014) 008, Заключение относно проекта на Закона за Висшия съдебен и прокурорски съвет на Босна и Херцеговина, §§65-68.

- 10 CDL-AD (2013) 015, Становище относно проекта на Закон за съдилищата на Босна и Херцеговина, приети от Венецианската комисия към своята 95-та пленарна сесия (Венеция, 14-15 юни 2013)



[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2013\)015-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2013)015-e)

79. Съгласно член 48 (2), на ВСПС прави предложение за бюджет на Министерството на правосъдието. Въпреки това, проектът за закон не съдържа повече подробности относно ролята на Министерството на правосъдието, след като получи предложението за бюджет. Проектозаконът следва ясно да определи правомощията на Министерството на правосъдието в процеса на съставяне на бюджета. Ако Министерството просто приема проекта, какъвто е, то това трябва да бъде ясно отразено в проекта на Закон. Ако, обаче, тази разпоредба предполага също, че министерството има правомощия да коментира и / или да преговаря по бюджета, тогава проекта на Закон следва изрично да определи разпределението на правомощията между министерството и ВСПС, без да се нарушава принципът на независимостта на съдебната власт.

80. Следва да се отбележи, че за определени случаи, този проект на Закон възлага на Министерството на правосъдието широка роля в процеса на административното вземане на решения. Това може да се дължи на факта, че Министерството на правосъдието трябва да играе ключова роля в реформата на съдебната система, обаче, авторите трябва да бъдат внимателни, за да се избегне прекомерното участие на Министерството на правосъдието в работата на съдилищата. Освен това, след като бюджетът се разпределя, неговото прилагане следва да се остави на съдилищата и / или на ВСПС. Важно е да се спазват най-високите стандарти за прозрачност при бюджетните разходи от съдилищата.

11 CDL-AD (2013) 005, Становище относно проект за изменения на закони за съдебната власт от Сърбия, приети от Венецианската комисия към своята 94-та пленарна сесия (Венеция, 8-9 март 2013 г.)

[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2013\)005-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2013)005-e)

119. Също така не е ясно защо Министерството на правосъдието и публичната администрация трябва да отговаря за "издаване на одобрение за съдебни правила за вътрешна организация" или да "предлага част от бюджета за разходи за персонала на съда", и т.н. Също така трябва да се изясни как се извършва "надзор на финансовите и материалните дейности на съдилищата и на Висшия съдебен съвет". Законодателството трябва или да избегне предоставянето на органите на изпълнителната власт на правомощия да контролират или да наблюдават дейността на съдебната власт, или поне да предостави недвусмислени и ясно определени процедури за такъв орган.

122. [...] Бюджетът на съдилищата трябва да бъде подготвен / изготвен от съдебната система или, най-малкото, в консултация и с одобрението на съдебните институции, въз основа на наличието на финансови ресурси.



12 CDL-AD (2012) 001, Становище относно Закона CLXII от 2011 г. относно правния статут и възнаграждението на съдиите и CLXI от 2011 г. относно организацията и управлението на съдилищата на Унгария, приети от Венецианската комисия към своята 90-та пленарна сесия (Venice , 16-17 март 2012 г.)

[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2012\)001-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2012)001-e)

77. [...] Ако председателят на национален съдебен орган прехвърля съдия в съд от по-ниска инстанция, съдията запазва заплатата си и има право да използва титлата си позовавайки се на предишната си позицията като съдия.

13 CDL-AD (2010) 004, Доклад относно независимостта на съдебната система. Част I: независимостта на съдиите, приета от Венецианската комисия към своята 82-а пленарна сесия (Венеция, 12-13 март 2010 г.)

[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2010\)004-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2010)004-e)

Възнаграждение на съдиите

Параграфи 44-51

Венецианската комисия счита, че възнаграждението на съдиите трябва да отговаря на достойнството на професията и, че адекватно възнаграждение е необходимо за защитата на съдиите от външна намеса.

Нивото на възнаграждение следва да се определи с оглед на социалните условия в страната и в сравнение с нивото на възнагражденията на висшите държавни служители.

Възнаграждението следва да се основава на общ стандарт и да разчита на обективни и прозрачни критерии, а не на оценка на индивидуалното изпълнение на съдия. Бонусите, които включват елемент на преценка следва да бъдат изключени.

По отношение на нефинансовите ползи като апартаменти и коли, Венецианската комисия наблюдава тази практика главно в постсоциалистическите страни. Венецианската комисия призна, че разпределението на имот е източник на безпокойство, но също така, че това не е лесно да се разреши в светлината на проблема за осигуряване на съдебната система с подходящ стандарт на живот.

Като цяло, признавайки аргумента, че не финансови средства могат да бъдат приписани на индивидуалната нужда, докато заплатите са определена сума, без възможност да се вземе предвид специалната необходимостта на отделния съдия, Венецианската комисия счита, че оценката на социална необходимост и диференциацията между съдиите ще бъде открита за злоупотреби и прилагането на субективни критерии. Дори ако тези обезщетения са определени от закона, винаги ще има поле за преценка при разпределянето им.



По този начин, Венецианската комисия препоръчва постепенното премахване на тези обезщетения и замяната им с подходящо ниво на финансово възнаграждение.

В резюме, Венецианската комисия препоръчва на съдиите да бъде гарантирано ниво на възнаграждение по закон в съответствие с достойнството на тяхната професия и обхвата на задълженията им. Бонуси и нефинансови облаги, разпределението на които включва дискреционен елемент, трябва да бъдат премахнати.

Бюджет на съдебната власт

Параграфи. 52-55

За да се запази независимостта на съдебната система в дългосрочен и краткосрочен план, ще бъде необходимо да се предоставят на съда съответните ресурси за да се даде възможност на съдилищата и съдиите да бъдат на висотата на стандартите, предвидени в член 6 от Европейската конвенция за правата на човека и в националните конституции и да изпълняват задълженията си с целостта и ефективността, които са от съществено значение за насърчаване на общественото доверие в правосъдието и върховенството на закона.

Адекватността на финансирането съответно трябва да се разглежда в по-широк контекст на всички ресурси, които съдебната система трябва да притежава, за да се отговори на тези изисквания и да се признае за отделна държавна власт.

Задължение на държавата е да осигури достатъчно финансови средства за съдебната система. Дори по време на криза, правилното функциониране и независимостта на съдебната власт не трябва да бъде застрашена.

Съдилищата не трябва да се финансират на базата на дискреционни решения на официалните органи, а по един стабилен начин, въз основа на обективни и прозрачни критерии.

Решенията за отпускане на средства за съдилищата трябва да бъдат взети при строго съблюдаване на принципа за независимост на съдебната власт и съдебната система следва да има възможност да изрази становището си относно предложения бюджет в парламента, по възможност чрез съдебния съвет.

14 Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Габриела Кнаул, изготвен в съответствие с Резолюция 17/2 на Съвета по правата на човека. Общото събрание на ООН, 67-мата сесия, 13 август, 2012, А / 67/305

<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N12/461/84/PDF/N1246184.pdf?OpenElement>
Алинеи. 42, 55, 57, 58, 59-65 и 113 "VI. Препоръки"



Независимост на съдебната система

42. Укрепването на съдебната власт отвътре, както и предоставяне на всички гаранции за нейната независимост по отношение на другите държавни служители и частните субекти, е от съществено значение в борбата и предотвратяването на случаи на корупция в съдебната система. Съдебна система, която не е независима лесно може да бъде корумпирана или кооптирана от интереси, различни от тези на прилагането на закона по справедлив и безпристрастен начин. За целите на борбата с корупцията, независимостта на съдебната власт трябва да бъде строго институционализирана. Освен това, с цел предотвратяване на корупцията, са необходими финансова и функционална независимост, както и конституционна или правна независимост.

[..]

Условията на труд и статут

55. Възнаграждението често се възприема като важен фактор, който влияе на корупцията в съдебната система, включително на прокурорите. В Конвенцията срещу корупцията, се препоръчва държавите да предприемат мерки за насърчаване на адекватното възнаграждение на държавните служители (член 7 (в)).

[..]

57. Прокурорите работят „на входа“ на системата на наказателното правораздаване и корупцията, или виновното поведение от тяхна страна би се отразило неблагоприятно върху останалата част от правосъдната система и производството. В Насоките за ролята на прокурорите, изрично е предвидено, че прокурорите трябва да се ползват от разумни условия на работа, от възнаграждение и пенсия, съизмерими с решаващата роля, която играят в правораздаването (виж А / HRC / 20/19, ал. 66).

[..]

58. Организацията на съдилищата и прокуратурите, включително натовареността, подходящия персонал и възнаграждения, също допринася за привлекателността на тези професии и може да има някакъв ефект върху корумпираността на членовете.

Институционално управление и ресурси

59. Когато съдебните процедури и съдебни производства, независимо дали са в наказателна или друга съдебна система, са бюрократични, сложни, неясни и неефективни, вратата за всички видове корупция е отворена. Подобни действия биха имали голямо влияние върху правосъдието, възпиране или дори отричане на възможността на потърпевшите да получат достъп до съдебната система. Оперативна ефективност и прозрачност са от съществено значение, за да се



предотвратят корупционни поведения от съдебния персонал и другите участници в съдебната система, включително адвокати, прокурори и съдии.

60. Доброто управление в рамките на съдебната система е от решаващо значение. Съдилищата на всички нива, прокуратури и съдебни и прокурорски съвети трябва да бъдат снабдени с подходящ бюджет, който да отговаря на техните нужди; те също трябва да имат правомощието да управляват тези ресурси автономно, независимо от всякаква външна намеса. Специалният докладчик е загрижен, че много държави-членки не дават приоритет на съдебната власт по отношение на процента на brutния вътрешен продукт, отделен за тези институции, особено на по-ниските юрисдикции.

61. Липсата на вътрешен капацитет за изпълнение на такива функции, както материални, така и човешки ресурси, ще има отрицателен ефект върху предоставянето на правосъдието и може да осигури възможности вътрешни и външни лица да се стремят да насочат системата в своя полза. Укрепването на човешките и материалните ресурси на съдебната власт и прокуратурата ще бъде важен фактор за постигане на справедливо и навременно правосъдие.

62. Специалният докладчик е отбелязал, че широко разпространеното забавяне на делата подхранва корупция и създава възприемане за корупцията. Такива забавяния могат да бъдат отговорни за широк кръг от дефицити, свързани с инфраструктурата на съдилищата, управлението и ресурсите, които могат да увредят доброто функциониране на съдебната система. Те включват липсата на персонал, липса или недостатъчна инфраструктура, продължителност или непрозрачност на процедурата, неорганизиран деловодни системи или липса на електронно подаване, липсата на механизми за контролиране на закъснения и липса на центрове за документация и библиотеки.

63. Използването на информационните технологии при обработката на делата и осигуряването на достатъчен брой добре обучен и добре платен персонал ще подобри ефективността и намаляване на възможностите за подкупи.

64. Съдебната система би могла да обмисли инсталирането на система от съдебни администратори, при която съдиите и прокурорите ще бъдат освободени от бюрокрацията по административните функции, което ще им позволи да се съсредоточат повече върху техните съдебни функции. Концепцията за съдебните администратори дава възможност за непрекъснатост на институционалното управление и за по-голяма административна компетентност и независимост, тъй като тези позиции ще бъдат заети от квалифицирани специалисти. Такива администратори също биха могли да играят важна роля в насърчаването на диалог сред съдиите, съдилищата и прокурорите, адвокатите, другите структури на държавата и обществото. Като последица от това, тяхната работа може да допринесе за по-специализирана система за управление на съда.



65. Специалният докладчик е отбелязал, че непрозрачна и субективна система за разпределение на делата е уязвима за манипулации и корупция. Същото важи и за прокурорите. В някои страни, председателят на съда решава еднолично разпределението (включително възможността за спиране на делото), която осигурява възможности за корупция и по-големи възможности за външно въздействие. За да се избегне такава ситуация, трябва да има ясна, обективна и за предпочитане електронна система за случайно разпределение на делата, която непрекъснато подлежи на оценка (вж А / HRC / 11/41, ал. 47 и А / HRC / 20/19, ал. 80). Информацията относно системата за разпределение на делата трябва да бъде на разположение на обществеността, за да се противопостави на подозренията за злоупотреби и корупция при разпределянето на делата и да се осигури по-голяма прозрачност.

113. Следващите препоръки трябва да се разглеждат във връзка с и предвид предишни препоръки на специалния докладчик по отношение на независимостта на съдебната система, прокурорите и адвокатите (А / HRC / 11/41, А / HRC / 20/19 и А / 64/181):

Общи препоръки

[..]

(m) Редът и условията на работа на съдебните и прокурорските служби, включително сигурността на работното място, адекватното възнаграждение, повишаването, условията на труд и статут, следва да бъдат защитени от закона;

(n) Доброто управление и принципите на правовата държава в рамките на съдебната власт трябва да се насърчават. Съдилища на всички нива, прокуратури и съдебни и прокурорски съвети трябва да бъдат снабдени с адекватни бюджети, за да изпълняват своите функции и да бъдат оправомощени да управляват собствените си бюджети автономно и независимо от външна намеса;

15 Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Gabriela Knaul, подадени в съответствие с резолюция 06/08 на Съвета по правата на човека. Общото събрание на ООН, 65-тата сесия, 10-ти Август, 2010, А / 65/274

<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N10/480/55/PDF/N1048055.pdf?OpenElement>

Параграфи. 27-29, 45

3. Материални ресурси

27. Основните принципи за независимост на съдебната власт и приложимите регионални стандарти изискват държавите да предоставят достатъчно ресурси, за да се даде възможност на съдебната власт правилно да изпълнява своите функции (ал. 7). Често съдебната система получава пренебрежимо малък дял от националния бюджет в сравнение с други публични институции. Държавите трябва да вземат мерки, за да гарантират, че съдебната система е адекватно



финансирана, и че има достатъчна инфраструктура, за да се даде възможност на съдебната система да функционира правилно.

28. Проблемът с недостатъчното финансиране за съдебната власт създава безпокойство на предишния специалния докладчик, който подчерта важността на адекватните материални ресурси за правилното функциониране на съдебната система (A / HRC / 11/41, алинеи. 76-77). В някои страни, съдебните сгради са остарели (A / HRC / 8/4 / Add.2, ал. 33), или няма достатъчно съдебни зали за провеждане на заседания, посредствени офис площи и липсата на основни материални ресурси, включително мебели и основно офис оборудване като компютри, комуникационни технологии и копирна техника. Липсата на ресурси може да демотивира съдиите да изпълняват своите функции, както и да ограничи капацитета на съдебната власт решава делата своевременно, следователно допринася за подкопаване на системата. Комитетът по правата на човека е отбелязал, че когато закъсненията при решаване на делата са причинени от липсата на ресурси и системен недостиг на финансиране, трябва да бъдат разпределени допълнителни бюджетни средства на правораздаването, доколкото е възможно (CCPR / C / GC / 32, ал. 27) ,

29. Специалният докладчик е наясно, че някои държави, особено тези в преход, са финансово ограничени. Въпреки това, финансирането на съдебната власт трябва да бъде приоритет. Невъзможността на държавата да финансира съдебната система адекватно подкопава идеята, че тези, които са отговорни за нарушаването на човешките права трябва да бъдат изправени пред правосъдието, и предполага възприятието за безнаказаност.

[..]

Корупция

[..]

45. За да се противодейства на корупцията в съдебната система, ще трябва да бъдат предприети конкретни мерки като например разкриването на лични активи на съдебните служители и други лица със значителна отговорност в системата на наказателното правораздаване; механизми за контрол на институционално ниво, за да се гарантира прозрачността на операциите; създаването на вътрешни органи за надзор и поверителни механизми за подаване на жалби; и редовното и системно публикуване на отчети за дейността. Освен това, трябва да се положат усилия за подобряване възнагражденията на съдиите, магистрати и съдебни служители, за да се намали чувствителността към корупцията.

16 Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Леандро Деспой Общото събрание на ООН, 11-та сесия на Съвета по правата на човека, 2009 г., 24 март, 2009 г. / HRC / 11/41

<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/125/63/PDF/G0912563.pdf?OpenElement>

Параграфи. 37-43



5. Бюджет на съдебната власт

37. Основните принципи и някои регионални стандарти посочват, че е задължение на всяка държава-членка да предостави достатъчно ресурси, за да се даде възможност на съдебната власт правилно да изпълнява своите функции (виж също принципи и насоки в Африка, Декларация от Пекин, принцип 41 от Статута на Иbero-американския съдия, чл.6).. Освен това, Декларацията от Пекин предвижда изрично, че изпълнителните правомощия, засягащи съдиите по отношение на техните ресурси не трябва да се използва, по начин, който заплашва или оказва натиск върху конкретен съдия или съдии (Принцип 38; виж също Насоки на Latimer House за страните от Общността на Парламентарното върховенство и независимостта на съдебната власт , Насока 2). Специалният докладчик, след няколко посещения в държави, препоръча на съответните държави-членки се преразгледат бюджета за съдебната власт с цел постепенно да го увеличат. Той пледира за това да се установи определен процент от БВП (А / HRC / 4/25 / Add.2, ал. 77). В един от докладите си, той посочи базова линия от 2-6 на сто от държавния бюджет да бъде разпределен на съдебната система (А / HRC / 8/4 / Add.2, ал. 76. 45 Например, Коста Рика и Ел Салвадор са били в състояние да постигнат фиксирана сума от 6 на сто). В тази връзка, специалният докладчик посочва Принцип 42 от Декларацията от Пекин, който постановява, че по силата на важни вътрешни икономически ограничения, за нуждите на съдебната власт и съдебната система се предоставят високо ниво на приоритет при разпределението на ресурсите. Специалният докладчик би желал да посочи добрите практики на някои държави-членки, които разполагат или с конституционна разпоредба, гарантираща фиксиран минимален процент от годишния национален бюджет да бъде отпуснат за съдебната власт, или които са постигнали друго решение в това отношение (например , Коста Рика и Салвадор са били в състояние да постигнат фиксирана сума от 6 на сто.)

38. По отношение на гарантирането на независимостта на съдебната власт, два различни въпроса заслужават анализ по отношение на бюджета на съдебната власт. Първо, въпросът е как да се гарантира, че разпределението на средствата за съдилищата ще се приема при строго съблюдаване на независимостта на съдебната власт. Възниква втори въпрос по отношение на управлението на средствата, отпуснати за съдебната власт.

39. По отношение на първия, специалният докладчик последователно настояваше, че съдебната система има нужда да участва ефективно в изготвянето на бюджета си (Виж също принципи и насоки в Африка (А (4) (о) (2)). Той отбелязва, че съществуват различни традиции и практики в тази връзка. В някои държави-членки, съдебната система предлага своя проектобюджет директно на изпълнителния орган, отговарящ за финансите; в други случаи бюджетни средства са предоставени индиректно чрез изпълнителния орган, отговарящ за въпросите на съдебната аиатема. В други държави, съдилищата правят директно техните предложения. Специалният докладчик подчертава, че там, където съществува, независимият орган, отговарящ за съдебната власт (Виж по-горе точки. 27-30) следва да бъде натоварен с ролята да получава предложения от



съдилищата, да подготвя консолидиран проект на бюджета на съдебната власт и да го представя да законодателя.

40. Специалният докладчик поздравява онези държави-членки, които са създали допълнителна гаранция за активното участие на съдебната власт: правото на съдебната власт да участва в обсъжданията на бюджета в законодателния орган.

41. Освен това, специалният докладчик отдава голямо значение на предпазните мерки, установени, за да се гарантира, че размерът на бюджетните средства, отпуснати за финансиране на съдилищата в текущата фискална година или които се отпускат за следващата финансова година, могат да бъдат намалени само със съгласието на съдебната власт или органа, който я представлява (A / HRC / 11/41 / Add.2, ал. 81). Той подчертава, че намаляването на бюджета на съдилищата значително затруднява правораздаването. В резултат на това се появят неоправдано дълги закъснения при назначаването на съдии и някои държави-членки прибягват до назначаването на временни съдии (Това е в момента случаят в Аржентина).

42. Вторият въпрос, както е споменато по-горе, е управлението и администрирането на бюджета, отпуснат за съдилищата. Специалният докладчик отбелязва, че в някои държави-членки тази задача е поверена на съдебната власт или на независим орган, отговарящ за съдебната власт, докато при други то се извършва от държавен орган. Съществуват също и смесени системи, в които бюджетите на съдилищата от по-висока или най-висока инстанция се администрират сами, а бюджетът за останалите съдилища се управлява от специален отдел на изпълнителната власт (E / CN.4 / 2006/52 / Add.3, ал. 19).

43. Специалният докладчик би искал да подчертае, че по негово мнение с възлагането управлението на средствата директно на съдебната власт или на независим орган, отговарящ за съдебната власт, е много по-вероятно да се засили независимостта на съдебната власт (E / CN.4 / 2005/60 / Add.2, ал. 26; E / CN.4 / 2006/52 / Add.3, ал. 82;.. E / CN.4 / 2006/52 / Add.4, ал. 90), по-специално във времена на преход и / или напрежение между съдебната и изпълнителната власт. Следователно, той е издал препоръки в това отношение на някои държави-членки (E / CN.4 / 2006/52 / Add.4, ал. 92). Въпреки това, съдебната система или гореспомнатия независимия орган остават като всички други публични органи, отговорни пред независим и външен контрол.

(б) Човешки и материални ресурси

76. Основните принципи за независимост на съдебната власт и регионалните стандарти изискват държавите-членки да осигурят достатъчно ресурси, за да позволят на съдебната система да изпълнява функциите си правилно. Комитетът по правата на човека изрази становище, че липсата на човешки и материални ресурси е аспект, който може да подкопае независимостта на съдебната власт



(ККП / СО / 75 / VNM, ал.9;. ССРР / СО / 83 / KEN, ал 20.). Препоръка № R (94) 12 дава конкретни примери за подходящи условия на труд (Принцип III).

77. Специалният докладчик, в своите доклади за мисиите в държавите, подчерта важността на адекватни човешки и материални ресурси за правилното функциониране на правосъдието. Той отбелязва, че в някои страни съществува незначителен дял от бюджета, отпуснат на съдебен орган, което води до недостиг на съдиите и съдилищата, ниски заплати и неприемливи материални условия (A / HRC / 8/4 / Add.2, ал. 35). В резултат на това, той активно препоръчва по-висок процент от националния бюджет да се заделя за подобряване на човешките и материалните ресурси на съдебната система (A / HRC / 8/4 / Add.2, ал. 35). В някои страни,

101. По отношение на бюджета на съдебната власт, той препоръчва:

- Минимален фиксиран процент от brutния вътрешен продукт (БВП) да се разпределя за съдебната власт от Конституцията или от закона. При условия на вътрешни икономически ограничения, на нуждите на съдебната власт и съдебната система да се дава високо ниво на приоритет при разпределението на ресурсите.
- Съдебната власт да участва активно в подготовката на своя бюджет.
- Управлението на средствата, предназначени за съдебната система да бъде възложено директно на съдебната власт или на независим орган, отговарящ за съдебната власт.

17 Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Леандро Деспой. Общото събрание на ООН, Шейсета сесия на Комисията по правата на човека, 31 декември 2003, E / CN.4 / 2004/60

[http://daccess-dds-](http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G04/100/26/PDF/G0410026.pdf?OpenElement)

[ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G04/100/26/PDF/G0410026.pdf?OpenElement](http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G04/100/26/PDF/G0410026.pdf?OpenElement)

Para. 32

3. Финансова независимост и отговорност на съдебната власт

32. Очевидно е, че за да може да функционира ефективно и независимо, съдебната власт трябва да има достатъчен оперативен бюджет и финансова независимост по отношение на изпълнителната и законодателната власт. Ако това не е така, корупцията и други подобни практики, като например патронаж, са способни да се развият. Тази бюджетна независимост трябва да бъде придружена от ефективен външен одит. Специалният докладчик възнамерява да обърне специално внимание на тези въпроси (виж глава III, раздел А.8, за корупцията).

18 Препоръка CM / Rec (2010) 12 на Комитета на министрите към държавите-членки за съдиите: Независимост, ефективност и отговорности
<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1707137>

Препоръката на Комитета на министрите към държавите-членки относно съдиите: независимост, ефективност и ресурси, подчертава, че ефикасността на съдиите и на съдебните системи е необходимо условие за защита на правата на



всеки човек, на спазването на изискванията на член 6 от Конвенцията, правната сигурност и общественото доверие в правовата държава.

Органите, отговарящи за организацията и функционирането на съдебната система, са длъжни да предоставят на съдиите условия, които да им позволяват да изпълняват своята мисия и трябва да постигнат ефективност като същевременно се защитава и зачита независимостта и безпристрастността на съдиите (Rec. 32).

Във връзка с осигуряването на средства, Препоръката предвижда, както следва: 33. Всяка държава трябва да разпределя адекватни ресурси, съоръжения и оборудване на съдилищата за да могат те да функционират в съответствие със стандартите, предвидени в член 6 от Конвенцията и да се даде възможност на съдиите да работят ефективно.

34. Съдиите трябва да бъдат снабдени с необходимата информация, за да им се даде възможност да вземат съответните процедурни решения, когато тези решения имат финансови последици. Правомощията на съдия, който взема решение по конкретен случай не трябва да се ограничават само с изискване да се използват най-ефективно ресурсите.

35. На съдилищата трябва да бъдат разпределени достатъчен брой съдии и подходящо квалифициран обслужващ персонал.

36. За да се предотврати и намали прекомерната натовареност на съдилищата, следва да се предприемат мерки в съответствие с независимостта на съдебната власт, за да се възложат несъдебни задачи на други подходящо квалифицирани лица.

37. Използването на електронни системи за управление на делата и информационни комуникационни технологии следва да бъдат насърчавани както от властите, така и от съдиите, и тяхното използване при общите съдилища следва да се насърчава.

При изготвянето на бюджета на съдебната власт (Rec. 40). могат да се правят консултации със Съветите на съдебната власт, където съществуват, или други независими органи, които отговарят за управлението на съдилищата, самите съдилища и / или професионални организации на съдиите,

Препоръката предвижда също, че съдиите трябва да бъдат насърчавани да участват в управлението на съдилищата (Rec. 41).

Глава VI от Препоръката разглежда положението на съдията и възнаграждението (РИК. 53-55) и обучението (РИК. 56-57).



Основните правила на системата за възнаграждения за професионални съдии следва да се определят със закон.

Възнаграждението на съдиите следва да бъде съобразено с тяхната професия и отговорности, както и да бъде достатъчно, за да ги предпази от стимули, целящи да повлияят на решенията им.

Гаранциите трябва да съществуват за поддържане на разумно възнаграждение в случай на заболяване, отпуск по майчинство или отпуск по бащинство, както и за изплащане на пенсия за осигурителен стаж, които следва да са в разумна връзка с тяхното ниво на заплащане докато са били на работа.

Специфични правни разпоредби следва да бъдат въведени като предпазна мярка срещу намаляването на възнагражденията насочени конкретно към съдиите.

Системи, при които възнагражденията на съдиите зависят от резултатите следва да се избягват, тъй като те биха могли да създадат трудности за независимостта на съдиите.

На съдиите трябва да се осигурява обучение, теоретично и практическо, първоначално и през работния процес, което изцяло да се финансира от държавата. Един независим орган следва да гарантира, в пълно съответствие с образователната автономия, че програмите за първоначално обучение и за такова през работния процес, отговарят на изискванията на откритост, компетентност и безпристрастност, присъщи на юридическата професия.

19 Основни принципи на ООН за независимостта на съдебната власт (1985)

<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/IndependenceJudiciary.aspx>

Принцип 11 от основните принципи на ООН предвижда, че адекватно възнаграждение, условия на работа и пенсии следва да са гарантирани от закона.

За целите на процедура 5 на процедурите за ефективното прилагане на основните принципи за независимост на съдебната власт посочени по-долу, Принцип 8 от основните принципи на ООН предвижда:

"В съответствие с Всеобщата декларация за правата на човека, представителите на съдебната власт както другите граждани, имат право на свобода на изразяване, убеждения, сдружаване и събиране; при условие обаче, че при упражняване на тези права, съдиите винаги се държат по такъв начин, че да се запази достойнството на професията им и безпристрастността и независимостта на съдебната власт"



Принцип 12 предвижда:

"Съдиите, независимо дали са назначени или избрани, трябва да имат гарантиран мандат до задължителната пенсионна възраст или изтичането на мандата им, ако има такъв."

20 Процедури за ефективно прилагане на основните принципи за независимостта на съдебната власт, Резолюция ECOSOC 1989/60 от 24 май 1989 г.

https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/Crime_Resolutions/1980-1989/1989/ECOSOC/Resolution_1989-60.pdf

Икономическият и социален съвет прие процедурите за ефективното прилагане на основните принципи за независимостта на съдебната власт, препоръчани от Комисията по превенция и контрол на престъпността и приложени към настоящата резолюция;

Процедурите за ефективното прилагане на основните принципи за независимостта на съдебната власт, включват следното:

Процедура 1

Всички държави приемат и прилагат в своите съдебни системи Основните принципи за независимост на съдебната власт в съответствие с конституционния процес и националните практики.

Процедура 2

Никой съдия не се назначава или избира за цели, или да се изисква да извършва услуги, които са в противоречие с основни принципи. Никой съдия не приема съдебни длъжности въз основа на назначаване или избиране, или извършване на услуги, които са в противоречие с основни принципи.

Процедура 3 Основните принципи се прилагат за всички съдии, включително, когато е уместно, за съдебни заседатели, когато има такива.

Процедура 4

Държавите гарантират, че основните принципи са широко разгласени поне на основния или на официалния език или езици на съответната държава. Съдии, адвокати, членове на изпълнителната, законодателната власт и на обществото като цяло, трябва да бъдат информирани по най-подходящия начин за съдържанието и значението на основните принципи, така че те да могат да насърчават тяхното прилагане в рамките на съдебната система. По-специално държавите трябва да направят текста на Основните принципи достъпен за всички членове на съдебната власт.

Процедура 5



При прилагането на принципите на 8 и 12 от Основните принципи, държавите обръщат особено внимание на необходимостта от адекватни ресурси за функционирането на съдебната система, включително назначаване на достатъчен брой съдии във връзка с натовареността осигуряване на съдилищата с необходимия персонал и оборудване, както и предлагане на съдиите на подходяща лична охрана, заплати и възнаграждения.

Процедура 6

Държавите съдействат или насърчават провеждането на семинари и курсове на национално и регионално ниво, относно ролята на съдебната система в обществото и необходимостта от независимост.

21 Всеобща декларация за независимостта на правосъдието (Декларацията от Singhvi) (1989)

<http://www.cristidanilet.ro/docs/Shingvi%20Declaration.pdf>

Проектът на Всеобща декларация за независимостта на правосъдието, известен също като Декларацията от Singhvi, посочва следните принципи по отношение на финансирането на съдебната система.

По отношение на възнагражденията на съдиите по време на техния мандат, Декларацията от Singhvi предвижда:

Адекватното възнаграждение и условията на работа трябва да бъдат гарантирани по закон и не могат да се променят в тяхна вреда (Принцип 16).

По време на техния мандат, съдиите получават заплати, а след пенсионирането си, те трябва да получат пенсии (Принцип 18 (а)).

Заплатите и пенсиите на съдиите трябва да бъдат адекватни, съизмерими със статута, достойнството и отговорността на тяхната професия, и се преразглеждат периодично, за да се преодолее или да се минимизира ефекта от инфлацията (Принцип 18 (б)).

По отношение на съдебната администрация, Декларацията от Singhvi подчертава ролята на съдебната власт в съдебната администрация и в процеса на определяне на бюджета на съдилищата, както и изискването за държавата да осигури адекватни ресурси, за да се даде възможност за доброто правораздаване. Декларацията предвижда:

Основната отговорност за съдебната администрация, включително надзор и дисциплинарен контрол на административни служители и помощен персонал принадлежи на съдебната власт, или в рамките на орган, в който съдебната власт се представлява и има ефективна роля (Принцип 32).



За държавата трябва да бъде приоритет да осигури адекватни ресурси, които да позволяват добро правораздаване, включително физически съоръжения, подходящи за поддържане на независимостта на съдебната власт, достойнство и ефективност; съдебен и административен персонал; и оперативни бюджети (Принцип 33).

Бюджетът на съдилищата трябва да бъде изготвен от компетентните органи в сътрудничество със съдебната власт като се вземат предвид нуждите и изискванията на съдебната администрация (Принцип 34).

22 Всеобща харта на съдията (1999)

<https://www.domstol.dk/om/otherlanguages/english/publications/Publications/The%20universal%20charter%20of%20the%20judge.pdf>

Член 13 от Хартата разглежда възнаграждението и пенсионирането на съдията.

Съдията трябва да получава достатъчно възнаграждение за осигуряване на истинска икономическа независимост.

Вознаграждението не трябва да зависи от резултатите от работата на съдията и не трябва да се намалява по време на неговата или нейната съдебна служба.

Съдията има право на пенсиониране с анютет или пенсия в съответствие с неговата професионална категория.

След пенсионирането си, съдия не трябва да бъде възпрепятстван да упражнява друга юридическа професия, само защото той или тя е била съдия.

Член 14 от Хартата се отнася за предоставянето на подкрепа за съдебната власт. Другите правомощия на държавата, трябва да предоставят на съдебната власт средствата, необходими, за да организира правилното изпълняване на своите функции. Съдебната власт трябва да има възможност да участва или да бъде изслушан относно решенията, взети по този въпрос.

23 Консултативен съвет на европейските съдии (КСЕС) Становище № 1 (2001) на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно стандартите за независимост на съдебната власт и несменяемостта на съдиите

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2001\)OP1&Sector=secDGHL&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2001)OP1&Sector=secDGHL&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3)

КСЕС разгледа международни източници и напълно одобри декларираното в Европейската харта за признаване на ролята на адекватното възнаграждение като защита от "натиск за цел да повлияе на техните решения и по-общо поведението



си", Както и за значението на гарантирано заплащане при болест и адекватни пенсии за пенсиониране (параграф 6).

КСЕС прави заключение, че възнагражденията на съдиите следва да бъдат съобразени с тяхната роля и отговорности и трябва да осигурят подходящо заплащане при болест и пенсия. То трябва да бъде гарантирано чрез конкретни законови разпоредби срещу намаляване и следва да се предвиди увеличение в съответствие с разходите за живот (ал. 61-62).

24 Консултативен съвет на европейските съдии (КСЕС) Становище № 2 (2001) на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно финансирането и управлението на съдилищата с оглед на ефективността на съдебната система и на член 6 от Европейска конвенция за правата на човека

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1046365&Site=COE>

КСЕС признава, че финансирането на съдилищата е тясно свързано с въпроса за независимостта на съдиите, която определя условията, при които съдилищата изпълняват своите функции.

Освен това, КСЕС призна връзката между финансирането и управлението на съдилищата и достъпа до правосъдие и правото на справедлив съдебен процес, които не са добре гарантирани, ако едно дело не може да се разглежда в рамките на разумен срок от съд, който има подходящи средства и ресурси, с които разполага, за да работи ефективно.

Всички общи принципи и стандарти на Съвета на Европа относно финансирането и управлението на съдилищата възлагат на държавите задължението да предоставят финансови средства, които да съответстват на нуждите на различните съдебни системи.

КСЕС се съгласи, че, въпреки че финансирането на съдилищата е част от държавния бюджет представен от Парламента от Министерство на финансите, този бюджет не трябва да бъде предмет на политическа нестабилност.

В една система, основана на разделение на властите трябва винаги да се полагат усилия за гарантиране, че нито изпълнителната, нито законодателната власт са в състояние да окажат натиск върху съдебната власт при определянето на нейния бюджет.

Решенията за отпускане на средства за съдилищата трябва да бъдат взети при строго съблюдаване на независимостта на съдебната власт.

Степента, в която се счита, че съдебната система е адекватно финансирана, не винаги е свързана със степента, в която съществуват формални процедури за представяне на предложения или консултации със съдебната власт, макар че по-директното участие на съдебната власт все още се разглежда като необходимост.

КСЕС счете, че развитието на подходящо финансиране на съдилищата изисква



по-голямо участие от страна на самите съдилища в процеса на изготвяне на бюджета. КСЕС се съгласи, че е важно преговорите при приемането на бюджета на съдебната власт да включват процедура, която взема под внимание мнението на съдебната система.

Например, на независимия орган, отговорен за управлението на съдебната власт, в страни, където съществува такъв орган, може да бъде възложена координираща роля в подготовката на исканията за финансиране на съдебната власт, и този орган да осъществи пряк контакт с Парламента за оценка на нуждите на съдилищата, КСЕС счита, че е желателно органът, представляващ всички съдилища да бъде отговорен за подаване на бюджетните искания до Парламента или една от нейните специални комисии.

Управление на бюджета, определен за съдилищата е все по-обширна отговорност, която изисква професионално внимание. Дискусиите в КСЕС показаха, че съществува широко разграничение между, от една страна, системи, в които управлението се извършва от съдебната система или лицата или на орган, отговорен пред съдебната власт, или от независим орган с подходяща административна подкрепа отговорен пред него и, от друга страна, тези, в които управлението е изцяло отговорност на държавно учреждение или служба. Първият подход е възприет в някои нови демокрации, както и в други страни, поради възприетите предимства за гарантиране независимостта на съдебната система и за гарантиране на способността на съдебната власт да изпълнява функциите си.

Ако на съдиите се възложи отговорност за управлението на съдилищата, те следва да получават подходящо обучение и да имат необходимата подкрепа, за да изпълнят задачата. Във всеки случай, е важно, че съдиите са отговорни за всички административни решения, които пряко се отразяват на работата на функциите на съдилищата.

В заключение, КСЕС счете, че държавите трябва да преосмислят съществуващите споразумения за финансирането и управлението на съдилищата в светлината на това становище. КСЕС допълнително насочва вниманието към необходимостта да се отпуснат достатъчно средства за съдилищата за да могат те да функционират в съответствие със стандартите, посочени в член 6 от Европейската конвенция за правата на човека.

25 Консултативен съвет на европейските съдии (КСЕС) Становище № 11 на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно качеството на съдебните решения (2008)

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2008\)OP11&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2008)OP11&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864)

Качеството на едно съдебно решение зависи не само от отделния съдия, който участва, но и от редица променливи фактори, външни за процеса на правораздаване като качеството на законодателството, адекватността на



ресурсите, предоставени на съдебната система и качеството на юридическо образование.

КСЕС отбелязва, че качеството на едно съдебно решение е пряко обусловено от финансирането, което се предоставя на съдебната система. Съдилищата не могат да работят ефективно с неадекватни човешки и материални ресурси.

Необходимо е адекватно възнаграждение на съдиите за предпазване от натиска, насочен към повлияване на решения на съдиите и по-общо поведението си и да се гарантира, че най-добрите кандидати влизат в съдебната система.

КСЕС признава значението на квалифициран персонал от служители и съдебни помощници, за подобряване на качеството на решенията, издавани от съда. Ако липсват подобни ресурси, ефективното функциониране на съдебната система, за да се постигне високо качество на продукта ще бъде невъзможно.

В обобщение, КСЕС заключава:

(а) качеството на вземането на решения зависи от разпределението на адекватни човешки, финансови и материални ресурси за всяка съдебна система, както и поддържането на финансова сигурност за всеки съдия в системата.

(б) Качеството на юридическото образование и обучението на съдии и други юристи е от първостепенно значение за гарантиране на съдебно решение, с високо качество. (в) Също така е важно да се осигури обучение на съдиите по не правни въпроси и да се обучи персонала на съда, за да се облекчат съдиите от административни и технически задължения и да им се позволи да се съсредоточат върху интелектуалния аспект на вземане на решения.

26 Консултативен съвет на европейските съдии (КСЕС) Становище № 10 (2007) на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно Съветът на съдебната власт в служба на обществото

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2007\)OP10&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2007)OP10&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3)

Бюджет и персонал на Съвета на съдебната власт (ал. 37-38)

КСЕС подчерта важноста за гарантиране, че Съветът на съдебната власт се финансира по такъв начин, че да може да функционира правилно. Той трябва да разполага с подходящи средства, за да работи независимо и самостоятелно, както и с правомощия и компетенции да договаря и организира своя собствен бюджет ефективно.

Съветът на съдебната власт трябва да има собствени помещения, секретариат, компютърна техника и свободата да се организира, без да отговаря за своите действия пред политически или друг орган.



Съветът на съдебната власт трябва да има свой собствен персонал според неговите нужди, и всеки член трябва да има персонал в съответствие със задачите, които са му възложени,

Отговорности на Съвета на съдебната власт (ал. 41-47)

По отношение на отговорностите на Съвета на съдебната власт, КСЕС препоръчва, в ал. 42, че Съветът на съдебната власт следва да гарантира, че задачите, включително контрола и управлението на отделен бюджет, администрирането и управлението на съдилищата и обучението на съдиите, се извършват за предпочитане от самия Съвет, или в сътрудничество с други органи, и са изпълнени по независим начин:

Обучение на съдии (ал. 65-72)

Отговорността за организиране и контролиране на съдебното обучение трябва във всяка страна да бъде поверена не на Министерството на правосъдието или всеки друг орган, подчинен на законодателната или изпълнителната власт, а на самата съдебна власт или за предпочитане на Съвета на съдебната власт; сдруженията на съдиите също могат да играят важна роля в това отношение.

Нещо повече, създаването на програми за обучение и тяхното изпълнение следва да бъде поверено, под ръководството на съдебната власт или за предпочитане на Съвета на съдебната власт, на специален независим орган (например академия за квалификация) със собствен бюджет, и които трябва да работят в сътрудничество със съдии. Ясното разделение на функциите между Съвета на съдебната власт и академията за обучение, когато съществува такова, трябва да бъде насърчавано.

Бюджет на съдебната власт (ал. 73-75)

Финансиране на съдилищата не следва да зависи от политическата нестабилност.

Решенията за отпускане на средства за съдилищата трябва да бъдат взети при строго съблюдаване на независимостта на съдебната власт.

Условията и редът за приемане на бюджета на съдебната власт от Парламента трябва да включват процедура, която взема под внимание мнението на съдебната власт.

Ако Съветът на съдебната власт няма роля в администрирането и управлението на съдилищата, то трябва поне да бъде в състояние да дава мнения относно разпределението на минималния бюджет, който е необходим за функционирането на съдебната система, както и да изясни своята нужда, за да обоснове необходимата сума.

КСЕС е на мнение, че съдилищата могат да бъдат независими, само ако те са снабдени с отделен бюджет, който се управлява от орган, независим от



изпълнителната и законодателната власт, независимо дали е Съвет на съдебната власт или независима агенция.

Въпреки че някои държави застъпват тезата, че е по-подходящо министърът на правосъдието да преговаря за бюджета на съда по отношение на други правомощия, особено на министерството на финансите, КСЕС е на мнение, че една система, в която Съветът на съдебната власт е с разширени финансови правомощия, изисква сериозно внимание в тези страни, където това не е така. Трябва да се подчертае, че разширените финансови правомощия на Съвета на съдебната власт включват и отчетност не само по отношение на изпълнителната и законодателната власт, но също така и по отношение на съдилищата и на обществеността.

Съдебна администрация и управление (ал. 76-79)

КСЕС счита, че Съветът на съдебната власт трябва да има правомощия по определяне на условията за разпределение на бюджета за различните съдилища и решението за органа, който следва да разглежда и докладва за ефективността на съдилищата

КСЕС е на мнение, че Съветът на съдебната власт може да има положителен принос за насърчаване на качеството на правосъдието. Предоставя достатъчно финансиране на съдилищата за да могат те да изпълняват задълженията си в това отношение.

В резюме:

Относно функционирането на Съвета на съдебната власт, Съветът на съдебната власт трябва да управлява собствения си бюджет и да бъде финансиран за да се позволи оптимално и независимо функциониране.

Относно правомощията на Съвета на съдебната власт, Съветът на съдебната власт може да бъде натоварен с организирането и контрола на обучението, но разработването и изпълнението на програми за обучение да остане отговорност на център за обучение, с който трябва да си сътрудничи, за да се гарантира качеството на първоначалното и продължаващото обучение;

Съветът на съдебната власт може да е с разширени финансови правомощия да преговаря и управлява бюджета на съдебната власт, както и с правомощия по отношение на администрирането и управлението на различните съдилища за по-добро качество на правосъдието.

27 Консултативен съвет на европейските съдии (КСЕС) Magna Carta на съдиите (Основни принципи) (2010)



<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1707925>

Магна Харта на съдиите, която обобщава и систематизира основните изводи от становищата на КСЕС, приети за 2010 г., предвижда, че независимостта на съдебната власт трябва да бъде по закон, функционална и финансова. Тя трябва да бъде гарантирана по отношение на другите правомощия на държавата, по отношение на тези, които търсят справедливост, други съдии и обществото като цяло, с помощта на националните правила на най-високо ниво. Държавата и всеки съдия са отговорни за насърчаване и защита на независимостта на съдебната власт.

Независимостта на съдебната система трябва да бъде гарантирана по отношение на съдебната дейност и по-специално по отношение на, наред с другото, възнаграждението, финансирането и обучението на съдебната власт.

Един от основните принципи за гарантиране на независимостта се осигурява от принцип 7, който гласи, че:

"След консултация със съдебната власт, държавата гарантира човешки, материални и финансови ресурси, необходими за правилното функциониране на съдебната система. За да се избегне злоупотреба с влияние, съдиите трябва да получават подходящо възнаграждение и да бъдат снабдени с адекватна пенсионна система, която да се определи със закон."

Принцип 8 подчертава значението на обучението, за гарантиране на независимостта на съдиите, както и на качеството и ефективността на съдебната система. Той предвижда, че първоначално и текущо обучение е право и задължение на съдиите. То се организира под ръководството на съдебната власт.

Принцип 9 посочва, че съдебната система трябва да бъде включена във всички решения, които засягат практиката на съдебните функции (организацията на съдилищата, процедури, друго законодателство).

28 Европейска харта за статута на съдиите (1998)

https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round4/European-Charter-on-Statute-of-Judges_EN.pdf

Принцип 2.3 от Хартата гарантира подготовката на избраните кандидати за ефективното упражняване на техните функции чрез подходящо обучение за сметка на държавата,.

Тя е за един орган, независим от изпълнителната и законодателната власт, в който поне половината са съдии избрани от техните колеги, за да се гарантира



целесъобразността на програми за обучение и на организацията, която ги реализира.

Принцип 6 определя принципите за възнагражденията и социалните грижи, които са както следва:

6.1. Съдиите упражняват съдебни функции в професионално качество, имат право на възнаграждение, чийто размер се определя така, че да ги предпази от натиск, целящ да повлияе на техните решения и по-общо на поведението им в рамките на тяхната компетентност, като по този начин се накърнява тяхната независимост и безпристрастност.

6.2. Възнаграждението може да варира в зависимост от трудовия стаж, естеството на функциите, за които са назначени съдии с професионална правоспособност, както и важността на задачите, които им се възлагат, оценена при прозрачни условия.

6.3. Уставът предвижда гаранция за съдии, които действат в служебно качество срещу социални рискове, свързани с болест, майчинство, инвалидност, старост и смърт.

6.4. По-специално статутът гарантира, че на съдиите, които са достигнали законоустановената възраст за пенсиониране, и които са упражнявали задълженията си за определен срок, се изплаща пенсия за осигурителен стаж, на нивото, което е възможно най-близо до нивото на последната им заплата като съдия.

Бележката на принципите за възнагражденията и социалните придобивки заявява, че принципите се отнасят само за професионални съдии. Във връзка с Принцип 6.1., в бележката е посочено, че е за предпочитане да се посочи, че нивото на изплащаните възнаграждения трябва да бъде такова, че да се предпазят съдиите от натиск, а не това ниво да се определя въз основа на възнагражденията, изплащани за ръководните длъжности в законодателната или изпълнителната власт, тъй като тези лица далеч не се третират по еднакъв начин в различните национални системи.

29 Харта Съдиите относно статута на съдиите от Европейската асоциация на съдиите (1997)

<http://www.legislationline.org/documents/id/8556>

В Хартата на съдиите в Европа, Европейската асоциация на съдиите изложи основните принципи, които обеща да отстоява.

Хартата предвижда, че другите органи на държавата, имат задължение да предоставят на съдебната власт всички необходими средства, за да изпълнява своите функции, включително подходящ персонал и съоръжения. Съдебната система трябва да участва в решенията, взети във връзка с тези въпроси.



По отношение на възнагражденията на съдиите, Хартата гласи, че заплатите в съдебната система трябва да бъдат адекватни, за да гарантират, че съдията има истинска икономическа независимост и не трябва да се намалява по време на неговата дейност.

30 ОССЕ Служба за демократични институции и човешки права - Киев Препоръки за независимостта на съдебната власт в Източна Европа, Южен Кавказ и Централна Азия (2010)

<http://www.osce.org/odihr/KyivRec?download=true>

Препоръките от Киев за независимостта на съдебната власт, в препоръка 2, за да се избегне прекомерната концентрация на власт в един орган на съдебната власт и възприятия на корпоративизъм, се препоръчва да се прави разлика между различните компетенции, като повишаване и обучение на съдии и бюджет.

Един добър вариант в това отношение е да се установят различни независими органи, компетентни по специфични аспекти на съдебната администрация, без да се контролират от една институция или орган. Съставът на тези органи следва да отразява тяхната индивидуална задача. Тяхната работа трябва да се регулира от законодателството, а не от указ на изпълнителната власт.

Препоръка 6 се отнася до бюджетните консултации и предвижда, че би било препоръчително за орган, представляващ интересите на съдебната власт, като съдебен съвет, да представи на правителството бюджетните нужди на съдебната система, за да се улесни информираното вземане на решение. Този орган трябва също така да бъде изслушан от Парламента при обсъждане на бюджета.

Съдебните съвети могат да играят роля и в разпределението на бюджета в рамките на съдебната система.

Препоръка 13 предвижда, че в дългосрочен план, бонусите и привилегиите трябва да бъдат премахнати, а заплатите увеличени до подходящо ниво, което отговаря на нуждите на съдиите за подходящ стандарт на живот и отразява адекватно отговорността на тяхната професия.

Докато съществуват бонуси и привилегии, те следва да се отпускат въз основа на предварително определени критерии и прозрачна процедура. Председателите на съдилищата не трябва да имат думата за бонуси или привилегии.

Препоръка 19 предвижда, че когато училищата за съдии са част от процедурите за подбор, те трябва да бъдат независими от изпълнителната власт. Програмите за обучение трябва да се фокусират върху това, което е необходимо в сферата на съдебните услуги и допълват университетското образование. Те трябва да включват аспекти на етиката, комуникационни умения, способност за решаване на спорове, управленски умения и умения за изготвяне на нормативни текстове.

Когато съдебен съвет съществува, той може да приеме препоръки за



юридическото образование на съдиите. Това включва спецификация на съответните умения и становища за продължаващото обучение на съдии.

Препоръка 20 посочва, че специално обучение, както е посочено по-горе, следва да се предоставя и за представители на други юридически професии, присъединяващи се към съдебната система.

31 Проект на принципи за независимост на съдебната власт (Принципи от Сиракуза) (1981)

<http://cristidanilet.ro/docs/Siracusa%20Principles.pdf>

Член 24 от Принципите от Сиракуза предвижда, че за да се гарантира независимостта на съдебната власт, тя трябва да бъде снабдена със средства и ресурси, необходими за правилното изпълнение на съдебните ѝ функции.

Член 25, който разглежда бюджета на съдебната власт, предвижда:

- ♣ Бюджетът на съдебната власт трябва да бъде установен от компетентния орган в сътрудничество със съдебната власт.
- ♣ Отпуснатата сума трябва да бъде достатъчна, за да се даде възможност на всеки съд да функционира без прекомерно натоварване.
- ♣ Съдебната система трябва да бъде в състояние да представи своята оценка за изискванията към бюджета на съответния орган.

Бележка към принципите на Сиракуза относно финансовите разпоредби подчертава, че е от съществено значение за независимостта на съдебната власт нивата на заплащане да бъдат такива, че съдиите да не са изложени на изкушението да търсят други източници на доходи.

Изключение от принципа за недопускане на намаляване на заплатите може да се направи по време на икономически затруднения, ако е налице общо намаление на заплатите в сектора на обществените услуги и представители на съдебната власт са третирани еднакво.

32 Всеобща декларация за независимостта на съдебната власт (Декларация от Монреал) (1983)

<http://www.jiwp.org/#!/montreal-declaration/c1bue>

Всеобщата декларация за независимостта на съдебната власт, известна също като Декларацията от Монреал, определя следните принципи по отношение на обезщетението на международните съдии в сравнение с националните съдии и съдебната администрация:

По отношение на обезщетението на международните съдии, член 1.14 предвижда,



че условията на обезщетение и пенсия на съдиите следва да се създават и поддържат, така че да се гарантира тяхната независимост.

Условията трябва да вземат под внимание признатите ограничения върху професионалните им занимания, както по време на заемане на длъжност, така и след това, като те определени или чрез техния статут или са признати и приети в практиката.

По отношение на възнагражденията на съдиите, Декларацията от Монреал предвижда адекватно възнаграждение, което е гарантирано от закона и не се променя в тяхна вреда (2.19а)). Принцип 2.21 гласи:

- а) По време на своя мандат, съдиите получават заплати, а след пенсионирането си, те трябва да получат пенсии.
- б) Заплатите и пенсиите на съдиите трябва да бъдат адекватни, съизмерими със статута, достойнството и отговорността за заеманата от тях длъжност, като бъдат редовно коригирани в съответствие с увеличаването на цените.
- в) Съдебните заплати не се намаляват по време на срока на мандата на съдиите, освен когато са част от цялостна обществена икономическа мярка.

По отношение на съдебната администрация, Декларацията от Монреал предвижда, че основната отговорност за това принадлежи на съдебната власт (2.40).

Принцип 2.41 гласи, че:

Осигуряването на достатъчно ресурси трябва да бъде приоритет за държавата, за да се даде възможност за доброто правораздаване, включително физически съоръжения, подходящи за поддържане на независимостта на съдебната власт, достойнството и ефективността, съдебните и административните кадри, както и оперативните бюджети.

Принцип 2.42 предвижда, че бюджетът на съда се изготвя от компетентния орган в партньорство със съдебната власт. Съдебната власт представя своята оценка на бюджетните нужди на съответния орган.

33 Международни стандарти за независимост на съдебната система от Mount Scopus (2008)

<http://www.jiwp.org/#!/mt-scopus-standards/c14de>

Член 2 от Международните стандарти за независимост на съдебната власт от Mount Scopus разглежда отношенията между съдебната и изпълнителната власт. Стандарти 2.20-2.22 се отнасят към възнагражденията на националните съдии. Стандартите от Mount Scopus предвижда, че съдебните заплати и пенсии трябва



винаги да бъдат адекватни, определени от закон и да бъдат периодично преразглеждани, независимо от контрола на изпълнителната власт.

Стандарт 2.21 предвижда, че адекватното възнаграждение трябва да е установено от Конституцията или гарантирано от закона.

Съдебните заплати, пенсиите и обезщетенията не може да се намаляват докато съдиите изпълняват дейността си, освен когато това е част от цялостна обществено икономическа мярка (Standard 2.20).

Част Б от Стандартите от Mount Scopus специално разглеждат минималните стандарти за независимост на а съдебна система в международен аспект. Член 13 се разглежда дейността и възнаграждението на международните съдии. Стандартите предвиждат, че съществените условия на работа на съдиите трябва да се посочат в обвързващи правни инструменти.

Не се допуска въвеждането на нежелани промени по отношение на възнагражденията на съдиите и другите съществени условия на работа по време на изпълнение на техните функции.

Съдиите трябва да получават адекватно възнаграждение, което следва да бъде адаптирано периодично, в съответствие с всяко увеличение на разходите за живот на мястото където се намира седалището на съда. Условието на труд следва да включват и адекватни пенсионни споразумения.

По отношение на бюджета за международните съдии, член 15 предвижда:

Държавите, страните и международните организации трябва да предоставят адекватни ресурси, включително съоръжения и нива на персонала, за да се даде възможност на съдилищата и съдиите да изпълняват функциите си ефективно.

34 Мерки за ефективно прилагане на Бангалорските принципи за поведението на съдиите (2010)

<http://www.summitofhighcourts.com/2013/docs/standarts/UN2.pdf>

Първата част от мерките за изпълнение описва мерките, които са необходими, за да бъдат приети и изпълнени изцяло Бангалорските принципи за поведение на съдиите от съдебната власт.

Мерките за изпълнение, подчертават значението на съдебното обучение и предвиждат, че „.....в пълната степен на правомощията си, самата съдебна власт трябва да организира, провежда или контролира обучението на съдиите." (Принцип 7.1)

При съдебни системи, които не разполагат с подходящи средства и съоръжения за обучение, съдебната власт трябва, по съответните канали, да потърси помощта на съответните национални и международни органи и образователни институции в



предоставянето на достъп до такива съоръжения или в развитието на местен капацитет от познания (Принцип 7.2).

Втора част от мерките за изпълнение описва институционалните разпоредби, които са необходими за осигуряване на независимостта на съдебната система и които са от изключителната компетентност на държавата. Тези институционални договорености включват мерки за възнагражденията на съдиите и бюджета на съдебната система.

По отношение на възнагражденията на съдиите, принцип 14 предвижда:

14.1 Заплатите, условията на работа и пенсиите на съдиите трябва да бъдат адекватни, съизмерими със статута, достойнството и отговорностите на заеманата длъжност, и с тази цел трябва да бъдат преразглеждани периодично.

14.2 Заплатите, условията за труд и пенсиите на съдиите трябва да бъдат гарантирани от закона, и не трябва да се променят в тяхна вреда, след назначаването им.
По отношение на бюджета на съдебната власт, принцип 17.1 подчертава ролята на съдебната власт при определянето на бюджета на съдебната власт, като предвижда, че бюджетът на съдебната власт "следва да бъде създаден в сътрудничество със съдебната власт, като се вземат мерки нито изпълнителната, нито законодателната власт да могат да упражняват натиск или влияние върху съдебната власт при определянето на бюджет й."

Държавата трябва да осигури на съдебната власт достатъчно средства и ресурси, за да се даде възможност на всеки съд да изпълнява функциите си ефективно и без прекомерно натоварване. (Принцип 17.2)

Държавата трябва да осигури на съдебната власт "финансовите и други средства, необходими за организацията и провеждането на обучението на съдиите." (Принцип 17.3)

Съдебната власт трябва да има роля в администрирането на бюджета, както направи това сама или се управлява от орган, независим от изпълнителната и законодателната власт, и който действа в сътрудничество със съдебната власт. Средствата гласувани за съдебната власт трябва да бъдат защитени от отклоняване и злоупотреби. (Принцип 17.4).